

TESEK

...vastagabb betű...
...50 lej. Állást...
...Apróhirdetések díja...
...ak úgy továbbitunk...
...Eljegyzési hírek díja...
...150 lej.

...igens, magyar német...
...et beszélő, gépirást...
...zsidó lány pénztár...
...vagy más hasonló...
...alkalmazást keres...
...szombatot megtart...
...Ajánlatokat „Meg...
...tó” jellegre a kiadó...
...r.

...opolitól félperenyire...
...élig kész ház eladó...
...ezni Str. Baron L...
...10. sz. Fraternitas...
...da.

...nagy hitközségnél a...
...ünnepekre állást ke...
...eneileg képzett első...
...hangu kántor. Meg...
...éseket „Kiváló talen...
...” jellegre a kiadóba.

...gy raktárkészlet...
...ait elad legdiva...
...sabb női kalapokat...
...50 leitől.

...Női és férfi...
...alapokat...
...árt, fest, tisztít...
...formál legújítá...
...osabban és pon...
...san. Giradi és pa...
...ma kalapokat 24...
...p alatt hófehérre...
...z- Hecht

...apüzem, — Cluj...
...ytem-u. 3. sz...
...kja Dej, Kovács...
...S.-u. 1.

...ccai háló és ebédlő...
...zongora- és fűrdő...
...sználattal kiadó...
...kiadóban

...stori-uton kiadó egy...
...2 fiatalembernek...
...Kadima nyomdában...
...aron L. Pop 10.

...etársulnék...
...elhetést biztosító...
...üzletbe...
...000 ezer leivel.

...Ajánlatot...
...elhetés jellegre...
...dexpress, Strada...
...adu 9 továbbit

...gjobban tisztít...
...férfi szalma...
...és panama-

...alapo...
...kat...
...EHÉR

...Memorand. 21...
...v. Unió-u.)

...angeorgiul...
...Románon

...helységemben az...
...נרמ...
...endéglőt

...dül tovább veze...
...Szives pártfogást...
...Grün Zsig...
...cluji ort. koser...
...vendéglős

...szerkesztőség, kiadó...
...hivatal és nyomda:

...Cluj-Kolozsvár, St. Baron...
...L. Pop (Brassai-utca), 10.

...Telefon:
...szerk. és kiadóhivatal...
...9-77

...E. N. Sz. — — — 2-28

...Egyes szám ára pályá...
...sváron és vidéken 5 lej...
...Bukarestben is 5 lej

UJ KELET

...ZSIDÓ-POLITIKAI-NAPILAP

ELOFIZETESI ÁRAK

Romániában
Egész évre — — 1150
Félévre — — — 600
Negyedévre — — 320
Egy hónapra — — 110

Csehszlovákiában

Egy hónapra Ck 40—
Egyes szám — — 3—

1927 június 24 Péntek

Cluj-Kolozsvár * X évfolyam * 139 szám

5687 Sziván 24

Berzeviczy Albert kritikája

Ez is korszerű jelenség: a magyar felsőházban, amely szinte természetesen kerete a konzervatív és megkötött gondolkodásu emberének, feláll egy őszhajú ember, a Magyar Tudományos Akadémia elnöke és beszédet mond a numerusz klauzusz ellen. A felszólaló: Berzeviczy Albert, irodalmi téren egyike a legelőnyösebb konzervatívoknak és ennek ellenére politikai tekintetben liberálisabb és haladottabb, mint azok az ifju urak, akik az alsóházban a korszerű eszmék és gondolatok ellen kórusban szöktak tiltakozni.

Valóban a történéssz és a mélyrelátó lélekűvá egyesített képességei kellenének ahhoz, hogy kellően megfejtessük a titkot: hogyan lehetséges az, hogy egy világháború és forradalmak utáni korszak ugynevezett ifjai a reakció oldalán állanak s az öregek, akik lehiggadt temperamentumuknál és csökönységükkel megrévült izlésükkel fogva minden haladás elleneségei kellene, hogy legyenek, mint élő anakronizmusok, a reakció és az ellenforradalom ténykedéséi ellen emelik fel szavukat.

Rákosi Jenő után most Berzeviczy Albert az, aki a klasszikus liberáliszmus ledorongolt lelkiismeretét szólaltatja meg a magyar felsőházban, aki fanyar lelkesedéssel tudomásul veszi és helyesli ugyan Bethlen István munkásságát, de ugyanakkor van bátorsága rámutatni az elhallgattatott sajtó- és szólásszabadságra. Berzeviczy Albert, az öreg, aki a tradíciókhoz minden biznnyal göröcsöbben ragaszkodik, mint Bethlen István, nem félti a magyar kultúra és fejlődés rendjét a kritika és a gondolat erejétől, sőt ezt tartja a konszolidáció egyedüli útjának. Ezzel szemben ifju néptribunok, sváb grófok és dezertált liberálisok divattá emelték a szabadságjogok elnyomására irányuló diktatúrával való kacérkodást. Megtagadták azt a liberáliszmust, amelynek multja nélkül sohasem kerültek volna a politikai élet porondjára és tapsolnak annak a numerusz klauzuszoknak, amely diszkreditálta külföldön azt a mély szellemi kulturát, melyről a numerusz klauzusz felkent lovagjai elérzékenyítő dithirambuszokat tudnak mondani az országba érkező előkelő idegeneknek.

Berzeviczy Albert még látta annak a korszaknak pompás virágzását, amely a tanszabadság jegyében bontakozott ki a liberáliszmus Magyarországon s ő, aki tulajdonképpen ellenfele a modern magyar irodalmi mozgalmaknak, azt is tudja, hogy épen ezen kultúra és tanszabadság talajából nőtt nagyra az a pár magyar író, aki hírt, dicsőséget és becsületet szerzett világszerte a magyar kulturának. Ezzel szemben az ellenforradalom Magyarországnak politikussai, tekintve bizonyos külpolitikai sikerektől, csak a numerusz klauzusz csodabogarát szállították az egyetemes kulturának s az egész világ haladó és demokratikus közvéleménye előtt diszkreditálták a magyar nép szabadságra termettségének hitét és gondolatát.

Berzeviczy felszólalása újabb bizonyossága annak a már szinte korszerű jelenségnek, hogy azokban az országokban, amelyekben a reakció urrá lett, immár nem az öregek a haladás és a magasabb politikai erkölcs gondolatának kerékkötői, hanem ép ellenkezőleg: a fiatalok. Az öregek visszafojtott szavakkal, keserűen állanak életük alkonyán és nosztalgiásan lesik ama régi fény sugaraknak visszatértét, amelyeket minthogyha az ifju titánok koponyái abszorbeáltak volna! Szomorú, de dicsőséges sors ez és mindenekelőtt megható.

Berzeviczynek tényleg nincs igaza, amikor a fiatalok és az öregek közötti irodalmi harcban az akadémiáknak javára döntött, de százszázalékosan igaza van, amikor a magyar reakció ténykedéséi ellen, így elsősorban a numerusz klauzusz ellen emelte fel szavát.

Az új kormány miniszterei átvették hivatalaikat

Angheliescu folytatni fogja közoktatásügyi politikáját. Valamennyi párt részt fog venni az országos választásokon.

(Bucuresti-Bukarest, június 23. Az Uj Kelet tudósítójától.) A miniszterek ma átvették hivatalaik vezetését. Angheliescu kifejtette, hogy folytatni fogja közoktatásügyi politikáját. A pénzügyminisztériumban Bratianu Vintila a folytonosság elvét hangsúlyozta, kifejtve, hogy megkísérli a tisztviselői fizetésrendezéséről szóló törvény végrehajtását és csak azokat a részeket fogja módosítani, amelyek alkalmazhatatlanoknak bizonyultak. Hangsúlyozta, hogy szüksége van jó gazdálkodásra, a közpénz respektálására. Első gondja lesz a belső konszolidáció és takarékoság. A pénzügyminiszter végül közölte, hogy a pénzügyminisztérium épületét megnagyobbíttatja. Bratianu Jonel ma délelőtt átvette a külügyminisztérium vezetését, megerősítette állásában Ghica külügyi államtitkárt, majd informáltatta magát az osztályfőnökök által a folyó ügyekről.

Titulescu lesz az új külügyminiszter

(Bucuresti-Bukarest, június 23. Az Uj Kelet tudósítójától.) A mai délelőtt nem hozott változást a politikai helyzetben. Maniu Gyula még tegnap este 9 órakor az expressz Kolozsvárra utazott, Vajda Nagyváradon tartózkodik, úgy, hogy a liberális-nemzetiparasztpárti tárgyalások újrafelvételére alkalom sem kínálkozott.

A kormány jelenlegi összetétele véglegesnek látszik. Szó van ugyan arról, hogy a választások után gyökeresen átszervezik a kormányt.

A választások előtt azonban hír szerint legfeljebb a külügyminiszteri tárcát töltik be, amelyet Bratianu Jonel csak ideiglenesen lát el.

Kormánykörök szerint Titulescu elfogadta a külügyminiszteri tárcát, valószínűleg még a választások előtt belép a kormányba.

A liberális párt ma a fővárosba benyújtotta jelöléseit. A kamara listavezető Bratianu Jonel, a szenátori lista élén Stelian Popescu áll.

Valamennyi párt résztvesz a választásokon

Bratianu Jonel kormányalakításának híre új helyzet elé állította az ellenzéki pártokat. A nemzeti parasztpárt továbbra is szilárdan kitart ama elhatározása mellett, hogy a választásokon teljes erejével résztvesz és összes tömegeit felvonultatja és mindent elkövet, hogy a pártját megillető mandátumokat elhódítsa.

A kisebb pártok magatartását még nem lehet világosan látni. Valószínű azonban, hogy a töredékpártok fel fognak szivógni az egymással szembenálló két nagy párt egyikébe, vagy a liberális vagy a nemzeti parasztpártba. A Keresztény Nemzetvédelmi Liga szervezetei feloszlottak vagy feloszlófélben vannak.

Ahol vannak még a ligának szervezetei, az erők ott is megoszlottak, mert az ilyen kerületekben Cuza eredeti ligája és az ugynevezett alapszabályszerű Keresztény Liga is állit jelölteket.

Goga volt belügyminiszterhez közelálló körök szerint a néppárt nem fog résztvenni a választásokon, az eddig forgalomba került néppárti listákat nem a párt hozzájárulásával nyújtották be.

Az Averescu-párt választmánya ma délután

A bukaresti lapok a kormányváltozásról

A főváros közvéleménye még mindig a kormányváltozás hatása alatt áll. A fővárosi lapok hosszú cikkekben kommentálják a kormányváltozást. A legérdekesebb lapvélemények szemléjét itt adjuk.

Legérdekesebb e kommentárok közül Titus Enacovici-é, amely a „Cuvantul”-ban

látott napvilágot. Enacovici cikke így szól: „Bratianu Jonel a körülmények arra kényszerítették, hogy kilépjen a színré. Számításai ez-uttal sem sikerültek. Azt szerette volna, hogy egy más valaki biztosítsa számára a liberális parlamenti többséget, a nemzeti parasztpártiak „okos” hozzájárulásával s ezért létrehozta a Stirbey-kormányt. A körülmények azonban kényszerítik, hogy egyedül vezesse le a választásokat még — és milyen választásokat — hogy a parlamenti többséget biztosíthassa magának.

Coanda tábornok lakásán ülést tartott. Averescu a választásokon való részvétel ellen szólalt fel s ezt már a párt presztizse szempontjából is szükségesnek tartja. Goga opportunusabbnak tartaná a választásoktól való demonstratív tartózkodást. Széleskörű vita után a választmány elhatározta, hogy résztvesz a választásokon.

Bukovinában kisebbségi blokk alakult

Bukovinában hosszas tárgyalások után megalkotották a kisebbségi blokkot. A kisebbségi blokkban a németek, ukránok, lengyelek és a nemzeti zsidók vesznek részt.

A kisebbségi blokk egyelőre még nem döntött magatartásáról. Lehet, hogy a blokk önálló listával indul a választási küzdelemben, de valószínűbb, hogy a blokk kollaborálni fog valamelyik országos párttal. Erre vonatkozólag most folynak a tárgyalások, amelyek arra mutatnak, hogy a kisebbségi blokk a nemzeti parasztpárt felé fog orientálódni.

A zsidóság részéről a kisebbségi blokk listáján képviselőnek dr. Mayer Ebnert, szenátor-nak dr. Klügert jelölik.

És ez Bratianu formális törvényességének kétségtelen kudarcát jelenti. Mert ne felejtjük el, hogy Bratianu „a törvények uralmát” élvezi, amelyeket a neki konvenióló módon rendez el. Egy másik által vezetett választás, amelyen az általa irányított prefektusok eltiporták volna a törvényeket, hogy a liberális többséget kioszthassák, megmentette volna Bratianu Jonel formalizmusát.

Nehéz választások következnek, a nemzeti parasztpártiak el vannak keseredve. Mihalache bejelentette a nemzeti parasztpártnak, hogy

a választási jelentések először a halottak és sebesültek számára fogják feljegyezni s azután a szavazókat és a szavazatok eredményét.

A küzdelem nehéz lesz és Bratianu hibái meg fogják bosszulni magukat.

1926. márciusában a nemzeti parasztpártiak Bratianu kezében voltak. Aláírták összes feltételeit,

hogy a kormányra hozza őket. Most lássa Bratianu Jonel hibáját, amelyet akkor követett el, amidőn nem fogadta el ajánlatukat. A nemzeti parasztpárti kormány az Averescu-párt szétbomlását és a nemzeti parasztpárt kibaszását eredményezte volna. Bratianu hibájából a nemzeti parasztpártiak most lóhátról beszélnek, amelyre népszerűségük feljogosítja.

Ha normális kormányváltásnál asszisztálhatnánk a szemlélők érdeklődésével figyelni a küzdelmet, amely a két alkotmányos tényező között folyik.

Az egyik oldalon Bratianu, aki az uralkodó bizalmát bírja, a másik oldalon a nemzeti parasztpárt, a szavazatok képviselője.

Ma azonban a súlyos körülmények között nem lehetünk közömbösök a helyzettel szemben, mert a kormányra súlyos feladat hárul, amelynek betöltésére Bratianu rátermettsége és bizonyos körök támogatása nem tudjuk, hogy elegendő lesz-e. S éppen ezért nem elégíthet ki bennünket Bratianu politikája. Végeredményben Bratianu Jonel az ország legnépszerűtlenebb embere, mivel is imponálhatna, ha még a kormányzás művészetében is nagy hibákat csinál az utóbbi időben.

Florica nyugalomban örködöm — mondotta egy hónappal ezelőtt Bratianu. Vajjon megvan-e elégedve éberségének eredményével. Elismeri-e, hogy semmi sem úgy történt, ahogy ő eltervezte. És most, midőn kilépett a színré, mivel fog válaszolni ellenségeinek erőszakosságára. Kívánjuk, hogy válaszoljon hidegvérrel és rátermettséggel mindnyájunk érdekében.

A „Dimineata“

mai vezércikkében ezeket írja:

„A kormányról távozó Stirbey herceg hivatalnok-kormány kinevezését ajánlotta az uralkodónak, amelynek elnökéül Hiotu udvari minisztert jelölte meg. Az uralkodó úgy vélte azonban, hogy a koncentrációs-kormány meghiusulása után pártkormányhoz kell folyamodnia, melynek megalakításával Bratianu bízta meg. Ismeretes, hogy a király azt ajánlotta Bratianunak, hogy közeledést kíséreljen meg a nemzeti parasztpárttal, elkerülve ezáltal a választási küzdelem elfajulását. Az uralkodó ajánlásának nagy jelentősége van, még akkor is, ha nem volna gyakorlati következménye. Azt jelenti ugyanis, az uralkodó másodszor nyilvánítja ki a szabadválasztások szükségességét. Meg fogjuk látni, mennyiben felel meg a kormány az uralkodó óhajának. Magatartásunkat a kormány aktusaitól tesszük függővé. Ha a törvényesség útját fogja követni, senki sem lesz nálunk megelégedettebb. Ha ismét visszaesik a régi metódusok hibáiba, helyünkön leszünk, hogy azok ellen küzdjünk, miként a múltban is, mert úgy véljük, hogy azok az országot a pusztuláshoz viszik és igazságtalanul sújtják ezt a szelid és jó népet.

A Stirbey-kormány pedig a történelemé lesz. Alatta hangzott el magasabb helyről, hosszú idő után, az első szó a választások szabadságáról és alatta avatott fel az évek óta elnyomott nemzeti parasztpárt, mint kormányzópart. Az ország és a demokrácia sajnálják a Stirbey-kormány bukását, de nem sajnálják uralomra-jövetelét, amely ledöntötte a törvénytelenégben született és törvénytelenégbe fulladt Averescu-kormányt.

A „Lupta“

amely a nemzeti parasztpárt felé orientálódik, ezeket írja:

„Sajnáljuk, hogy a Stirbey-kabinet missziója meghiusult. És sajnáljuk, hogy a liberális párt, amely létesítése óta privilégizált párt volt, nem tett meg minden lehető engedményt annak megkönnyítésére, hogy a Stirbey-kormány missziója valóra válhassék.

A nemzeti parasztpárt a liberális pártnak engedte át a tárgyalások során az első lépést és az első helyet, amellyel őszinte együttműködési óhaját fejezvé ki ezzel. De a liberális párt intranzigens volt javaslatának fentartásában s így az óhajtott egyezmény meghiusult. Stirbey betérjesztette az uralkodó kormányának lemondását és hivatalnok-kormány alakítását javasolta. Scrobisteából visszatérve, Stirbey közölte ezt az újságírókkal, hozzáfűzve azt, hogy az uralkodó majd avizálni fogja a pártokat. Az uralkodó azonban nem hallgatott meg többé senki, nem fordult Hiotuhoz, talán egyszerű tapintatosságnak tekintette Stirbey előterjesztését, a ki nem ajánlotta sógorát utódjának és Bratianu

bízta meg kormányalakítással. A liberális kormányban néhány hely üresen maradt s ennek hír szerint az volna a célja, hogy a nemzeti parasztpárttal a tárgyalásokat ismét felvegyék. A nemzeti parasztpárt azonban, mint értesülünk, a Stirbey-kormány eltávolításának módja után nem tárgyal többé a liberálisokkal. Megindul a választási küzdelem, amely különösen ádáz lesz, ha a választásokat urnahamisítások és visszaélések ismert szisztémája fogja kísérni.

Az „Universul“

a liberálofil Stelian Popescu igazságügyi miniszter lapja a következőket írja:

„Miután a liberális és nemzeti parasztpárt között nyugodt választások biztosítására folyó tárgyalások nem vezetnek eredményre, a Stirbey-kormány visszavonult. Az ország, amely békét akar, itélni fog és szigorú lesz azokkal szemben, akik a megegyezés meghiusulását előidézték. A nemzeti parasztpárt feltételeket állított, hogy békés szelleműket bebizonyítsák, a liberálisok elfogadták a program-kérdéseket. A nemzeti parasztpárt azonban az elosztásnál olyan igényeket formált, amelyek nem voltak kielégíthetők. A kormányzás lehetőségét csupán erős parlamenti többség biztosíthatja s ez a többség nem jöhetett volna létre, ha a nemzeti parasztpárt kérését teljesítették volna. Ezért kellett a Stirbey-kormányt távoznia s az uralkodó Bratianu, a liberális kormány vezérét bízta meg a kormányalakítással. Erős kormányra van szükségünk. Teljes erőnkkel támogatjuk a pártok megegyezését és midőn sajnáljuk azt, hogy ez nem jöhetett létre, úgy véljük, hogy az egyetlen megoldás az or-

Maniu Gyula nyilatkozik a választási harc kilátásairól

Maniu Gyula, a nemzeti parasztpárt elnöke a ma déli expresszvonattal Kolozsvárra érkezett és az erdélyi vármegyék választási propagandáját a kezébe vette. A választási egyezmény meghiusulásáról többek között a következőket mondotta:

— A közös listák felállításába mi semmi körülmények között sem egyezhetünk bele, Bratianu az általános választói jogot el akarta posványosítani és a választást egyszerű iktatóhivatallal akarta felcserélni, amelynek vezetését természetesen magának tartotta fenn és vele együtt az ország kormányzását is, amelyhez mi segítettük volna őt és a liberális pártot. A tárgyalások folyamán Bratianu Jonel 250 képviselői helyet tartott fenn saját pártja részére és a fripturisták igényeinek kielégítésére, akiknek 30 képviselői helyet tartott fenn. A nemzeti parasztpártnak mindössze 110 mandátumot akart fenngyeni, ami azt jelentette volna, hogy minden megyéből egy vagy legfeljebb két nemzeti parasztpárti képviselőt küldhettünk volna a parlamentbe.

— Igaz, hogy Bratianu kormányában mi-

Mosoiu tábornok szerint az egész ország liberális

(Cluj-Kolozsvár, június 23. Az Uj Kelet tudósítójától.) A méltóságteljesen begördülő expressz hálókocsijának egyik ablakából joviálisan mosolygó ur hajol ki: Mosoiu tábornok, az új liberális kormány közmunkaügyi minisztere, aki kortesutra indul a Biharba és a liberális párt ígéreteit viszi tarsolyában a választóknak. A Perronon a nemzeti parasztpárt ugyancsak most érkezett vezérét: Maniu Gyulát üdvözli lelkesen hívóinek egy kis csoportja. Mosoiu nézi, tömött fekete bajusza körül enyhén ironikus mosoly vibrál. A mindig derűs tábornok-miniszter jókedvét a politikai helyzet „kialakulása” után minden biznnyal meg lehet érteni. Azok közé a politikusok közé tartozik, akik szívesen nyitják fel a nyilvánosság elé kívánczó politikai titkok szelencéjét az újságírók előtt és mi is felhaználjuk az alkalmat, hogy az új kormány egyik reprezentánsát megszólaltassuk. A fülke ablaka alá lépünk és természetesen azt kérdezzük meg:

„Az egész ország liberális“

— Igaz-e, hogy a választásokat elhalasztja a kormány?

— Nem igaz, — válaszolja a miniszter. — A választásokat a kitűzött időben meg fogjuk tartani.

— Végleges-e a mai liberális kormány?

szág nyugalmanak biztosítására Bratianu Jonel kinevezése volt.

A „Viitorul“

a liberális párt, tehát az új kormány hivatalos lapja, így ír:

„A nemzeti parasztpárt vezetőiben nem volt meg a helyzet iránti megértés és hazafiasság, hogy az ország nagy érdekeit fölébe helyezték kisdéd pártérdekeknek. A konsziderációk, amelyek miatt a nemzeti parasztpárt a békítő javaslatot nem vette figyelembe, annál kevésbé indokoltak, mert a legfőbb kérdésben: a kormányzási program kérdésében, minden nehézség nélkül létrejött a megegyezés. Miután a nemzeti parasztpárt visszautasította a közös választási listát, amely a nyugalmat biztosította volna, a Stirbey-kormány lemondott. A jövő kormánya az ország belső konszolidálásában és a külföldi hitelnek helyreállításában, az állam megszerzésében a választás nem volt nehéz. A helyzet mérlegének egyik serpenyőjében álltak azok, akik kormányzási felfogásbeli pártegységet alkottak, a másik oldalon pedig egy olyan párt, amelyben a legszélső baloldali áramlatok a legszélső jobboldalakkal ütköznek egybe, valamilyen csodálatos koncepció egyvelegben. Mindenesetre ismételt sajnáljuk, hogy a nyugalmat biztosító együttműködés, amelyet Bratianu javasolt ellenfeleinek, nem valósulhatott meg. Az ország azonban nyugodt lehet, a kormányzás fékje a Bratianu-kormány biztos kezeiben van. Mindenféle kaland lehetősége mátol kezdve végleg ki van küszöbölve, Bratianu miniszterelnöksége, bármily nehéz időben is, a holnapi nap biztonságának garanciája.”

niszteri tárcát ígért a Stirbey-kormányban volt nemzeti parasztpárti politikusoknak? — kérdeztük.

— Igaz. Magához hívatta Popovici Mihály, Dan Sever, Pan Halipa és Junian volt minisztereket, akiknek megígérte, hogy meghagyja őket a miniszteri székben, hogyha hűvekkel csatlakoznak az új kormánypárthoz. Popoviciék a leghatározottabb formában visszautasították ezt az ajánlatot.

— Milyen lesz a választás eredménye?

— Ha a nép szabadon nyilváníthatja véleményét, úgy győzünk. Nem hiszem, hogy Bratianu újból az 1922-es választás eszközeihez folyamodna. Maga Ófelsége kívánta a szabadválasztást és ennek a kívánságnak Bratianu eleget fog tenni. Es ha mindennek dacára az ismert erőszakoskodási módszerekkel megváltoztatják a nép akaratát, óriási veszedelmet zudítanak az országra. Bármilyen legyen is a választás eredménye, mi teljes erőfeszítéssel vesszük fel a harcot és bizunk abban, hogy végeredményben a miénk lesz a győzelem.

— Igen. Legalább is én azt hiszem, igen... — válaszolja, hangjában némi bizonytalansággal Mosoiu.

— A kormány respektálni fogja a választások szabadságát?

— Feltétlenül — mondja és hangosan felnevet. Nem félünk a választásoktól, hiszen a liberális párt akkor is győzött volna, ha történetesen ellenzéki sorban találják a választások...

— Az egész ország liberális — folytatja — az emberek már jóllaktak az üres szavakkal. A mai idők a tett embereit követelik és a liberális kormány a tettek kormánya...

Még létrejöhet a megegyezés

— És mit csinál a kormány — kérdezzük — ha történetesen a nemzeti parasztpárt győzne a választásokon?

— Ezt nem tudom elképzelni — mondja Mosoiu tábornok.

— Még elképzelhető egy liberális-nemzeti-parasztpárti megegyezés?

— Hogyne. Természetesen, ha a nemzeti parasztpárt vezetői elfogadják feltételeinket. Az ajtó nyitva van számukra és a megegyezés kulcsa az ő kezükben van letéve. És a liberális párt őszintén óhajtott ezt a megegyezést.

— Milyen kormány a kis...
— A liberális pontosan körültekintő követ. A tositjuk a béke biztosított sz...
segeknek, nem...
tet nélkül.

— Anghel...
tatni fogja kis...
Mosoiu min...

Az angol... laiban

Londo...
mánya ülésén...
kifejti, hogy...
bélyegezni ár...
leketnek.

A „N... anlisz

A liberális...
nak, a „Natiu...
indulata és rá...
napvilágot, an...
Zsidó Választ...
Nem lepne ma...
mert hozzá va...
nösen választá...
igen válogatja...
válaszolunk a...
„Natiunea“ rá...
hivatkozik és...
emely „zsidó...
írással van ell...
eredő levél,...
még külön k...
hangzik:

Felhívju...
gyelmét, lo...
ortodox zsidó...
iroda elnöke...
veseli, mig...
vezérlőbizott...
ján Armin...
papi és vilá...
ság működik

A korasz...
más, mint...
blöff, amely...
Szövetség h...
numa: az U...
nincs. (Bárh...
mokra.) Mű...
ség sem az...
főbbi sem...
kezetre árta...
alatt áll.

Az a Ro...
yet ök ins...
amelynek ve...
nisták vezér...
rodást és...
becsületes...
Nemzeti Szö...
Uj Kelet is...
Holott morá...
lenten az...
sem mindaz...
dottak. Izaz...
jük, hogy n...
fejüket és n...

Reméljük...
sem fog ve...
néhány szá...
zsidóságának...
mintha az e...
Órizedje...
Zsidó val...
Eddig szól

ására Bratianu Jonel

A „Viitorul“

uj kormány hivatalos

t vezetőiben nem volt egység és hazafiasság, akiket fölébe helyezték a konsziderációk, amestpárt a békitő javaslatot, annál kevésbé indokolt: a kormány minden nehézség nélkül. Miután a nemzeti választási bizottság a jövő kormányát a külföldi állásában és a külpolitikában az állam megszerzéséig volt nehéz. A helyi viszonyok között álltak azok, akiket párttagságot alig tudtak megadni, a legújabb hírek egybe, valamilyen mértékben. Mindenesetre a nyugalmat biztosító Bratianu javaslatot nem fogadta meg. Az ország kormányzása fékbe a kezében van. Mindenről kezdve végleg ki kell lépni a miniszterelnökségre, a holnapi nap bizton-

kilátásairól

Stirbey-kormányban politikusként? —

ttá Popovici Mihály, Junian volt miniszter, hogy meghagyja, hogyha hívekkel pártot építhet. Popoviciék azonban visszautasították

ztás eredménye?

nyilváníthatja véleményem szerint, hogy Bratianu eszközökhöz folyamodva kívánta a szabadságért Bratianu mindennek dacára az országos szervekkel megváltoztatni a veszedelem zúdítását. A választás eredménye szembeszökő, mert a választás eredménye, hogy végeredményben.

ag liberális

n azt hiszem, igen... némi bizonytalanság

alni fogja a választás

dja és hangosan felszólalástól, hiszen a választás előtt volt, ha törvényt találnak a választás

erális — folytatja — az üres szavakkal. A követelik és a liberális

rejöhet a megegyezés

ormány — kérdezzük a parasztpárt győznie

elképzelni — mondja

gy liberális — nemzeti

esen, ha a nemzeti

ják feltételeinket. Az

kra és a megegyezés

letéve. És a liberális

t a megegyezést.

— Milyen politikát fog folytatni az új kormány a kisebbségekkel szemben?

— A liberális párt a kisebbségi kérdésben pontosan körülhatárolt és egyenesvonalú politikát követ. A román állam keretein belül biztosítjuk a békés együttélést, az alkotmányban biztosított szabadságokat az összes kisebbségeknek, nemzetiségre és vallásra való tekintet nélkül.

Anghelcsu és a zsidó iskolák nyilvánossági joga

— Anghelcsu közoktatásügyi miniszter folytatni fogja kisebbségi iskolapolitikáját? Mosoiu miniszter láthatóan nem szívesen

válaszol a kérdésre. Közben felhangzik a kaulauzok sipjelzése, a vonatvezető trombitál.

— Hiszen a nagyváradi zsidó liceumnak is megadtuk a nyilvánossági jogot — vizsgálhatnak saját tanáraik előtt — hangzik végül a kiterő válasz.

— Miniszter ur, a kolozsvári zsidó liceum már évek óta várja, hogy a nyilvánossági jogát visszakapja.

A kerekék mozgásba jönnek, a vonat megindul.

— Megadjuk annak is — válaszolja széles karmozdulattal és mosolyogva a miniszter. A vonat tovagördül és viszi magával — alighanem — ezt az ígéretet is. (k. r.)

Az angol szakszervezetek határozatai javaslataiban bélyegezték meg az oroszországi kivégzéseket

London, június 23. Az angol tradeunionok (szakszervezetek) a munkáspárt közös választmányi ülésén határozati javaslatot fogadtak el a szovjetek terrorja ellen. A határozati javaslat kifejezi, hogy megérti ugyan a Woikov meggyilkolása fölötti felháborodást, azonban meg kell bélyegezni ártatlan emberek kivégzését, mert az ilyen eljárásnak csak szomorú következményei lehetnek.

A „Natiunea“ zsidó forrásra hivatkozva antiszemita rágalomhadjáratot indított a Zsidó Választási Blokk ellen

A liberális párt kolozsvári hivatalos lapjának, a „Natiunea“-nak mai számában egy rosszindulatú és rágalomtól hemzsegó cikk látott napvilágot, amely felháborító vádakkal illeti a Zsidó Választási Blokkot és az Uj Keletet. Nem lepne meg bennünket a „Natiunea“ cikke, mert hozzá vagyunk szokva ahhoz, hogy különösen választások idején a liberális sajtó nem igen válogatja meg fegyvereit és hogy mégis válaszolunk a cikkre, annak oka az, hogy a „Natiunea“ rágalmozó cikkében zsidó forrásra hivatkozik és egy anonim levelet tesz közzé, amely „zsidó vallású román állampolgárok“ aláírásával van ellátva. Az állítólag zsidó kéztől eredő levél, amelyből a liberális „Natiunea“ még külön következtetéseket is levon, így hangzik:

Felhívjuk az összes politikai pártok figyelmét, hogy az ezen az országrészen lakó ortodox zsidó választókat a Zsidó Központi Iroda elnöke: Ullmann főrabbi vezetői és képviseli, míg a neológ zsidókat egy országrészi vezérbizottság, amelynek elnöke dr. Adorján Armin. Mindkettő mellett egy-egy kiváló papi és világi emberekből összeállított bizottság működik.

A koraszülött és névtelen „Blokk“ nem más, mint egy sikertelenségekben gazdag blöff, amelynek háttérében a Zsidó Nemzeti Szövetség húzódik meg és ennek sajtóorgánuma: az Uj Kelet. Mandátumuk a zsidóktól nines. (Bárha éhesekek a képviselői mandátumokra.) Működésükkel egyetlen zsidó közösség sem azonosítja magát és egyetlen neves főrabbi sem, mert veszélyes és a zsidó felekezetre ártalmas tevékenységük egyházi átok alatt áll.

Az a Románia-ellenes bécsi miting, amelyet ők inspiráltak, vagy rendeztek meg és amelynek vezérnöke Chajesz dr., a cionisták vezére volt — a legmélyebb felháborodást és megbotránkozást keltette minden becsületes romániai zsidó között. A Zsidó Nemzeti Szövetség, dehüségese orgánuma, az Uj Kelet is, elhallgatták ezt a világeseményt. Holott morális kötelességük lett volna kijelenteni azt, hogy azonosítják-e magukat, vagy sem mindazzal, amit a bécsi mitingen elmondottak. Izaztat mondtak ott, vagy sem. Kérjük, hogy ne dugják tovább is homokba a fejüket és mondják ki nyíltan véleményüket.

Reméljük, hogy egyetlen párt vezére sem fog velük szóba állni. Összesen is csak néhány százalékát képezik eme országrész zsidóságának — de olyan agresszívnek, mintha az egész világ velük volna.

Orizkedjetez tőlük!

Zsidó vallású román állampolgárok.

Eddig szól a levél, amelyet azért közlünk

le, hogy olvasóink lássák mire képes az elvakult választási propaganda. Nem tudjuk, kik rejtőzködnek a névtelen aláírás mögött, de egyszerű logikus következtetés könnyen sejtetni engedi. A liberális listán szereplő zsidó jelölteknek kötelességük a liberális párt hivatalos lapjában megjelent rágalom ellen tiltakozni, egyrészt, mert nekik kell a legjobban tudni, hogy egy cikk, mint a levél első szótól az utolsóig valótlanság, másrészt, mert ezek a vádak az egyetlen erdélyi zsidóságot illetik és így rájuk is visszahullanak.

Nem kételkedhetünk abba, hogy ez a tiltakozás nem fog elmaradni, mert hallgatásuk arra engedne következtetni, hogy a támadással azonosítják magukat és olcsó kortesfogásként a zsidóságot az antiszemizmusz prédájává dobják.

De ugyanakkor felszólítjuk a „Natiunea“-t, nevezze meg a névtelen levél íróit, különben a levelet a szerkesztőségben készült kohlománynak leszünk kénytelenek minősíteni.

Ami a cikk konkrét rágalmaival illeti, felháborodással kell visszautasítanunk egy névtelen levél íróinak, mint a „Natiunea“-nak magatartását. Az a bécsi gyűlés, amelyről a kolozsvári liberális lap, de a néppárti „Biruinta“ is beszélnék, már hetekkel ezelőtt zajlott le. Annak idején az Uj Kelet nem dugta fejét a homokba, de igem foglalkozott a gyűlésen elhangzott beszédekkel és több egymást követő cikkben világosan és félre nem érthető módon szögezte le a maga álláspontját, hogy a romániai zsidóság sérelmeit külföldi fórum elé nem viszi, annak külföldi tárgyalását nem kívánja, hanem egyedül a kormánytól és az ország többi felelős tényezőitől várja azoknak orvoslását.

Annak idején a román sajtó meglepődéssel vette tudomásul az Uj Kelet állásfoglalását. Most azonban választási kortesfogásnak, a tájékozatlan publikum előtt teljesen elferdítve úgy állítják be az ügyet, mintha a gyűlés most zajlott volna le és az Uj Keletnek semmilyen szava sem lett volna hozzá. Nagyon csodálatos, hogy pusztán azért, mert az erdélyi zsidóság a nemzeti parasztpárttal kötött választási kartellt, az egyébként egymással késhegyig menő harcban álló két lap, a liberális „Natiunea“ és a néppárti „Biruinta“ közös platformot tudott teremteni e kérdésben, csak azért, hogy a zsidóságon keresztül Maniut és a nemzeti parasztpártot kompromittálhassák.

Amit az apokrif levél az erdélyi zsidó választási blokkról ír, az tudatos elferdítése a dolgoknak, vallási közületeket fölöslegesen kever bele a politikába, hiszen sem az ortodoxia, sem a neológia nem politikai fogalom és Erdély politikailag érett és öntudatos ortodox és neológ árnyalatu zsidóinak egyformán képviselője a Zsidó Választási Blokk.

Bécs két nagy zsidó színésze

Pallenberg és Gabriel Szokolow

Bécsnek régi kedvelt színésze, Max Pallenberg akinek azonban a nagyon kényes ízlésű kritikusok urak csak most fedezték föl művészi kvalitásait. Dicsérik most már ötletességét és azt a merőben csodálatos tulajdonságát, hogy variálni tudja a szerző szövegét, megkritizálja és elmondja, ami a sorok között el van hallgatva. Az egyetlen, aki kiaknázza a szituációt és aki teremtő erővel telíti meg a szerző mondanivalóit.

Pallenberg most jubilál. Husz esztendeje, hogy Bécs publikumát mulattatja és Alfred Polgár könyvet ír róla. Irja pedig a zsidó Pallenbergről ezeket:

Pallenberg zsidó és bécsi. Anyira bécsi, mint a legtöbb bécsi zsidó, aki a magyar, vagy morva sikságról került ide. A város különös levegője lényét és művészetét annyira befolyásolta, hogy mindkettőre rányomta a bécsi bélyeget. Fékezhetetlen játékkedve, a vurstli iránt érzett mély szeretete, az öröms könnyelműség, amivel a formát feloldja, minden gyökerében bécsi színjátszásának tempója, eredetisége, talpraesett kiszólásai, határtalan öröme a másik gyöngeségén és elszégyenült-ségén kimeríthetetlen ötlete, ahogy megcsalja az embereket, — minden bécsi.

Zsidó azonban benne szellemének szikrázó elevevénye, öröme a szavak vicces fordulatain, szkepszise, tagjai beszédessége, kérdései és ellenkérdései. — Warum machst du Laci? — Warum soll ich keine machen?

Egy másik nagy zsidó színésze Bécsnek: Szokolow, az orosz Tairoff-színházakból Reinhardt által Bécsbe szerződtetett fenomén. A „Peripherie“ című drámának címszerepében mutatkozott be. Mindenki József Kaint-al, a klasszikus osztrák színjátszás mesterével hasonlítja össze. Valami önkínzó, mélyesen kutató vonás vonaglik arcán és ez kimerül nagyszerű játékában. Buddha szerzetes tud lenni mély tragikummal és enyhe melankóliával, de egytall olyan komikus, aki megremegteti a nevető-izmokat.

Meglátogattam öt öltözőjében: — A tragikum és komikum egyazon talajból táplálkozik. Mondhatnám, hogy törvényeik teljesen azonosak. El kellene pusztulnom, nem énemtől megfosztva tudnám magam, ha valaki hozzám jönne és azt mondaná: csak tragikus, vagy csak komikus szerepekben szabad fellépnem.

Ezután elhallgat. Néhány percnyi borongó elmélázás után ujjongva, mint egy gyermek folytatja: — Mondhatom: boldoggá tett az első bécsi siker. Valahogy érzem, hogy mindenütt, ahová eljövök, közölnöm kell ezt a boldogságomat. Azután nagy vonásokban elmondja művészi pályája történetét.

— Stanislawskynál kezdtem. A növendéke voltam, azután bevett a kórusába, majd kisebb színészi feladatokkal bizott meg és figyelte egy igaz művész szeretetével, hogy mint fejlődöm. Innon jutottam el Tairoff színházába. Ő az a művész, aki a színésztől a legnagyobb fokú művészi változatos-ságra való készséget követeli, de viszont megadja erre a legmesszebbmenő lehetőséget is.

Közben pedig megismerkedtem művészekkel, akik engem, vagy legalább is énem egy részét teljesen újja formálták. Mindenekelőtt itt volt Hanako, egy olyan abszolút igaz művész és olyan nagy szív, akiben nem tudom mit kellett inkább megcsodálnom, a nagy művészt, vagy a szférikus tisztaságu embert? Szerelmes lettem belé és arra kértem, engedje, hogy a közelében maradhassak és együtt utazhassunk. Megígértem, hogy megtanulok japánul és mindenekelőtt megtanulom tőle a színészet művészetét.

— Ezután egészen más nagy művészi egyéniséggel találkoztam: Isadora Duncanal, a táncosnővel. Tanítványa voltam és barátja a művészetben. Az első voltam, aki előtt bemutatta új táncelőadásait. Ki ez a nő, aki nem beszél a színpadon és akinek nincs más kifejezőeszköze, mint a teste, akinek ugyszólván átszellemült kezei vannak, aki lemondhat a szavak hatásáról, hogy a legmélyebb emberi érzéseknek kifejezést adjon: Ez lett mesterem. Amikor a színpadon állok, mindig is az ő művészetét érzem magamban.

A nagy színész ezután közölte, hogy az orosz színpadról Reinhardt hívta át a németekhez. Strindberg XII. Károly című darabjában játszotta a törpe szerepét. G. J.

PIL-PUL

Most legalább már tudjuk, ha eddig nem tudtuk volna, hogy miért kapott Bratianu Jonel megbízást kormányalakításra. Azért, hogy tiszta választások lehessenek... Ezen fölülleges nevetni, mert a dolog egészen komoly. Legalább is a Bratianu-kormány első minisztertanácsa úgy csinált, mintha meggyőződéssel hinne missziójában. A manifesztum, amit az ország-hoz intéztek, úgy beszél a tiszta választásokról, mintha az kizárólagos liberálistáru tulajdonság volna. Mert mit mond a manifesztum: „rködni fogunk azoknak a törvényeknek alkalmazása fölött, amelyek a választások szabadságát biztosítják.“ Ez egészen világos! Csak az nem világos, hogy mit is ért hát a liberális párt tiszta választás alatt? Bár, ha alapocan keresztülvesszük a manifesztumot, akkor ez is kétségtelenül kiderül. A manifesztum úgy véli, hogy a Stirbey-kormánynak le kellett mondania, mert egységes kormányzempontok miatt az agitáció veszélyes formát öltött és egyetlen pártra tamaszkodó kormány alkalmas egyedül a választások levezetésére. Uglátszik, a liberális pártnak a választás tisztaságáról a közfelfogástól eltérő nézete van. Nem tartja tisztának, amelyben többféle választási agitáció juthat kifejezésre, az ilyen választás hogyan is volna tiszta, amikor nagyon is kevert eredményt hozhatna létre. Tiszta választásnak az olyan választást tartja a liberális párt, amelynek minden egyes szálát egységes kormányzempont irányítja. Ilyenformán valóban tiszta a választás és a tisztaságot veszélyeztető ellenagitációnak keves szerep jut, a választás egészen tiszta... liberális lesz.

Ha valóban így gondolta a minisztertanács a tiszta választásokat, akkor már értjük a dolgot, mert az ilyen szabadválasztásoknak valóban specialistái a liberálisok.

Uglátszik Magyarországon sem mérik egy forma mértékkel az igazságot. Most került bíróság elé az az exaltált ébredővezér, aki revolvertével a nyílt utcán le akarta teríteni Vázsonyi Vilmost, csak azért, mert Vázsonyi zsidó. A merénylet nem sikerült, de a kísérlet megtörtént és Vranay barátunk a törvényszék elé került. A törvényszék ítelt és negyvennyolc, ird és mondd negyvennyolc kemény pengő büntetést mért ki a lövöldöző ébredővezérre. Az igaz, hogy a zürichi tözsdén nagyon jól jegyzik a pengő ártolyamát és negyvennyolc pengő majdnem 1500 lejt tesz ki, de az ítélet talán mégsem mondható drákokinak különösen ha meggondoljuk, hogy aki az Andrassy-uton fényes nappal egy nőt megszólít, hatvan pengő büntetést tartozik fizetni.

Hogy honnan ered ez a különbség? Nyilván abból, hogy a modern magyar büntetőjogászat többféle szempontot mérlegel az ítélethozatalnál. Így többek között mérlegelés tárgyává teszi a szándékot is. Már most csak a bíró felfogásán mulik az egész. Azt, hogy valaki egy magános hölgyet megszólít az utcán, természetesen tisztességtelen szándékaak minősítik és a merész aszfaltbetyárnak ezért kell hatvan pengőt fizetnie, ha pedig 48 pengőre büntették Vázsonyi merénylőjét, akkor a bíróság nyilván azt gondolta, hogy a szándék tisztességes volt.

Igy van ez, amikor nem mindenben következetes a tudós. Einstein Alberiről nagyon szó, akit meglopott a cselédje és aki gazdája révén névtelenül is bekerült a világhírnév jól megszervezett hírszolgálatá utján az újságírók ezreinek tudatába. A lapok nyilván azért is siettek világgá adni ezt az eseményt, hogy megmutassák: ime, aki a relativitást fedezte föl és egy alkalommal abszolút volt, ennek kénytelen meginni a levét. Mert úgy történt, hogy a leány, akit Einsteinék szegődítettek, szívélyesnek és nyíltan látszott és ezt a látszatot a relativitás nagymestere pozitívnak vette. Nyitva hagyták előtte a fehéremű-szekrényt, nem dugták el előtte az ékszerket és a spájz olyan szabad birodalma volt, akárcsak a patkányoké. Ez az abszolút hit egy ember megbízhatóságában egy ember részéről, aki mindenkibe a matézis bizonyosságával a viszonylagosság hitét plántálja, föltétlenül megbosz-

szolja magát. A cseléd tehát az abszolút javakat: fehéreműt, ékszeret és befűttes üvegeket, sőt konzerveket is abszolút módon elemelte és megszökött a legabszolútabb angol üdvözléssel. A professzort nyilván meglepte ez a csalódása és mint töprengő tudós inkább a problémán gondolkodott és egészen megelégedett arról, hogy a leányt följelentse a rendőrségen. Szomszédai és barátai tették meg ezt helyette és ilyen módon a leánynál levő tárgyak egy jórésze mégis előkerült. Einstein professzor most már kénytelen volt beletörődni ebbe az új pozitívumba, mert ami visszakért hozzá, nem viszonylagos ing és nem relativ óralánc és aranylánc konzerv volt, hanem csupa magintulajdon, aminek relativ szentsége fölött pozitív törvények öröködnék. Ez az eset a maga különös komplikált-ságával a kristálytisza eszű filozófust bizonyára megzavarhatta. Amilyen abszolút hive a saját relativitásának, még képes el nem fogadni a rendőrség által visszaszerzett dolgokat. Hátha ezek is csak

Csuz, reuma, köszvény és vesebaj ellen

biztos gyógyulást talál Bizusán (Büdös-patak, Kolozsvár—Nagybányai vonal) Vasuti állomás a fürdőtelepen. Kényelmes szobák, gondos kiszolgálás, olesó keresztény és **כשר** ellátás. Elsőrangú pihenőhely, fenyves sétányok, kirándulóhelyek Naponta térés és tánczene. Állandó orvosi felügyelet.

Nyitva május 15-től szeptember 15-ig

Elő- és utószezonban kedvezményes árak. Előjegyzéseket elfogad: **bizusai fürdőigazgatóság**. Posta: Ileanda-Mare

pozitívumok és egyáltalában be nem illeszthetők a relativitás rendszerébe!

Jugoszlávia és Albánia között helyreáll a diplomáciai összeköttetés

Róma, június 23. Diplomáciai körök szerint a nagyhatalmak kollektív intervenciója Belgrádban és Tiranában sikerrel járt. A jugoszláv tolmácsot rövidesen szabadon bocsátják a tiranai hatóságok, viszont Jugoszlávia visszavonja ebben az ügyben Albániához intézett jegyzéket. Valószínű, hogy e hét végén a két ország felveszi a diplomáciai összeköttetést.

Teljesen rendben zajlott le Kolozsvár tanácsának installálása

Revizió alá veszik az Osvada-rezsim működését. Lemond az állandó bizottság és az új bizottságból kihagyják Osvadát

(Cluj-Kolozsvár, június 23. Az Uj Kelet tudósítójától.) Ma délelőtt tíz óraker ünnepélyes formák között megtörtént a régi kolozsvári városi tanácsnak hivatalába való reinstallálása. Tegnap még úgy látszott, hogy a Mihali-tanácsnak jogaiba való visszahelyezése nem fog incidens nélkül megtörténetni, mert az elterjedt hírek szerint az elmozdított Osvada-tanács tagjai okstrukcióra készültek. Azonban nem így történt: a lelépő rezsim csupán arra szorított, hogy egyik tanácsosa utján nyilatkozatot olvastasson fel, amelyben tiltakozását fejezte ki az elmozdítás fölött. A visszahelyezett tanács tagjainak tapintatos fellépése megakadályozta a vita elfajulását és így a viharosnak ígérkező ülés a legnagyobb rendben, simán folyt le.

Jóval a kitűzött idő előtt gyülekezni kezdtek már a visszahelyezett tanács tagjai és tíz óraker már telve volt a városháza díszterme tanácsosokkal és érdeklődőkkel. Megjelentek a nemzeti parasztpárti tanácsosok, dr. Boila Romolusszal, dr. Hattiegán Gyulával, dr. Sokollal az élükön, a szocialisták, a liberális, a magyarpárti tanácsosok és a Zsidó Választási Blokk tagjai: dr. Fischer Tivadar, dr. Kertész Jenő, Janovitz Géza, stb. Negyvedtizenegykor érkezett meg a városházára Simu Octavian delegált prefektus. Az asztal előtt dr. Mihali Tivadar polgármester és Moga Aurel főtitkár foglaltak helyet.

A polgármester beköszöntő beszéde

Simu prefektus felolvasta a belügyminisztériumnak a reintegrálásra vonatkozó rendelkezését, amelynek alapján dr. Mihali Tivadart és a régi városi tanácsot visszahelyezi jogaiba. Dr. Mihali polgármester emelkedett ezután szólásra. Kijelentette, hogy folytatja tevékenységét a város polgársága érdekében. Működésében mindig is a város összeköttetésének érdekeit tartotta szem előtt, nemzetiségre és vallásra való tekintet nélkül és a város összerdekeit fogja a jövőben is szem előtt tartani. Kötelességének tartja, hogy az Osvada-rezsim működését revizió alá vegye, a város polgáraiból alakított bizottság utján és első feladatának tekinti, hogy a városháza gazdálkodásában a legsúlyosabb takarékoságot intronálja. A minimálisra redukálja a kiadásokat, hogy ezáltal megmentsse a várost az anyagi bukástól.

Kitűzik a városháza ormára a lobogókat

Dr. Boila Romoluss szólalt fel ezután. — Régi szokás a városházán, — mondotta Boila dr. — hogy a városi tanács installálásakor kitűzik a

városházára a lobogót. Ezt ma annál is inkább meg kell tennünk, mert a város ma egy másik eseményt is ünnepel: a törvényesség útjára való visszatérést.

Boila dr. szavait nagy lelkesedéssel fogadták a tanács tagjai. Az ülést öt percre felfüggesztette a polgármester és ezalatt a városháza erkélyére kitűzték a lobogókat. Szünet után dr. Ghilezan, az Osvada-rezsim egyik tanácsosa kért szót és egy deklarációt olvasott fel, amelyben tiltakozását fejezi ki egy igazságszolgáltatási határozat téves interpretálása ellen, amely folytán őket elmozdították helyükről. A belügyminisztérium intézkedésében rosszakaratot lát és a tanácsosok a törvényes fórumon fognak elégtételt keresni. A deklaráció teljesen visszhang nélkül maradt a teremben. Domide tanácsos a régi tanács állandóbizottságának működését bírálta, amely felelősség és morális érzés nélkül dolgozott. Boila dr. indítványára a tanács napirendre tért a bejelentések fölött és ezzel az ülés véget ért.

Lemond az állandó bizottság?

Az ülés után a jogaiba visszahelyezett tanács tagjai ma értekezletre ültek össze, amelyen megbeszéltek a legközelebbi teendőket. Valószínűnek látszik, hogy az állandó bizottság összességében le fog mondani és az újonnan választandó bizottságból Osvada Vasile személyét ki fogják hagyni. Elhatározták azonkívül, hogy a jövő hét szombatjára összehívják a város közgyűlést.

Magyar Színház Mozgó

Harry Piel, a legkedveltebb filmszínész

A repülő autó

bravuros kalandorfilmben. Előadások kezdete 5¹/₄, 7¹/₄, 9¹/₄ óraker.

Helyárak 10—45 lejig.

Vasárnap délelőtt 10-kor gyermekelőadás

Jön: Carmen Raquel Mellerrel

Papír gyári raktár LEPAGE, Kvár, Kérjen ajánlatot!

Mélyen leszállított áron **fest** tisztít, egyben ruháját molymentesíti **Cink Cluj**

Kinai

Madrid, június volt vezére: Rta megszökött és M adott az orosz zertált vezéremb — A bolseviz az orosz szovjet kínai kolinak kó kal kiegészítve, polgárságot kín kinaiakból tobo utóbb Kinában

A vi me

(Cluj-Koloz városi tanácsál lalkozott azzal a építkezéseket a való hivatkozás hatályon kívül hogy a beadott hogy revidálni szerint nem jár

G Gro Grozat

(Bécs, június A bécsi törvény tével ma reggel Traian feleségén

A mai tárgy cuné volt házió aki a feltett ké zavesenét gyer koron hisztériás jét, a meggyilk koron igen szer aki azonban en mészetü volt és

Winkler va

Radic fiz „Egyedül

Zágráb, jun horvát paraszt egykori közmiv tétst folytatott munkatársával politikai problé

Radic azzal latkozatát, hog a zsidóildözést séget a leghat

— Ha ném tizmus látszik a magatartásna kámban tanusi a saját népem szemben is. C meg, hogy inte szervezeteink v lyekei kizárola fenn, mert pó állam fölépité

dic

Kínai zsoldosok szilárdították meg az orosz szovjetrendszerrel

Madrid, június 23. A moszkvai cseka egyik volt vezére: Rtanitz Opeipurt, aki hazájából megszökött és Madridba érkezett, nyilatkozatot adott az oroszországi állapotokról. A cseka dezerált vezérémbere a következőket mondotta: — A bolsevista hatalom megszilárdulását az orosz szovjetek vezérei annak a százezer kínai kulinak köszönhetik, akik lett századokkal kiegészítve, alkották a vörösörség zömét, a polgárságot kiméltlenül lemészárolva. Ez a kínaiakból toborzott vörösörség harcolt legutóbb Kínában is, egy Anpior álnévű moszkvai

tábornok vezetésével Feng tábornok hadseregeiben.

— Oroszországban az ellenzék vezéreinek: Trotskijnak és Zinovjevnek tekintélye szinte napról napra emelkedik. Epen ezért nem lehetetlen, hogy nevezettek elteszik láb alól, mert a cseka nem ismer kiméltet.

— Japán szerepe a szovjetekkel szemben egészen kétszínű, mert csak egyetlen cél vezet, az nevezetesen, hogy Mandzsuriát egészen a Szunda-szigetekig megszállhassa, amiért minden bizonnyal konfliktusba keveredik a szovjetekkel.

A visszahelyezett városi tanács megengedte az építkezéseket

(Cluj-Kolozsvár, június 23. Az Uj Kelet tudósítójától.) A jogaiba visszahelyezett kolozsvári városi tanács állandó bizottsága ma délután megtartotta első ülését. Az állandó bizottság foglalkozott azzal az előző rezsim által kiadott rendelkezéssel, amely ismeretesen betiltotta az építkezéseket az összes városi beltelkeken, egy állítólagos belügyminisztériumi rendelkezésre való hivatkozással. Az állandó bizottság megállapítva, hogy a rendelkezés törvénytelen volt, hatályon kívül helyezte azt és utasította a technikai osztály vezetőjét, dr. Lucian Sándort, hogy a beadott kéresekre az engedélyeket adják ki. Ugyanakkor elhatározta az állandó bizottság, hogy revideálni fogja, kik kaptak eddig ezekből a házhelyekből, amelyeknek elosztásánál hirtelen nem járt el a kellő gondossággal az Osvada-rezsim.

Grozavescuék házi orvosai szerint Grozavescuné mindig hisztériás volt

Grozavescu nem volt káriyás és iszákos. A tárgyalás második napja

(Bécs, június 23. Az Uj Kelet tudósítójától.) A bécsi törvényszék Aischinger elnök elnöklésével ma reggel továbbfolytatta Grozavescu Traian feleségének gyilkossági bűnperét.

A mai tárgyaláson Winkler dr.-t, Grozavescuné volt házi orvosát hallgatta ki a bíróság, aki a feltett kérdésekre elmondotta, hogy Grozavescunét gyermekkorától ismeri és mindenkori hisztériás hajlamnak mutatkozott. Férjét, a meggyilkolt kiváló operatort mindenkoron igen szeretetreméltó embernek ismerte, aki azonban ennek ellenére is lobbanékony természetű volt és hajlott az ingerlékenységre.

Winkler vallomása után Mario Sturzat hall-

gatta ki a bíróság, aki szintén házi orvos volt a Grozavescu családnak. Mario Sturza vallomásaiban szintén megerősítette Winkler állítását, mely szerint Grozavescuné hisztériás természetű és féltékeny asszony volt. Grozavescut igen szeretetreméltó embernek ismerte és felesége állításával szemben, nem tudott róla, hogy iszákos és káriyás lett volna.

A fenti vallomások elhangzása előtt a bíróság zárt tárgyalást rendelt el, amelyen felolvasták Grozavescu Traiannak feleségéhez írott intim leveleit. Grozavescuné a bíróság előtt kijelentette, hogy bár egyszer régen úgy nyilatkozott, hogy férjét lelőné, ha hűtlenségen érné, ezt sohasem gondolta komolyan.

Radics István nyilatkozik az antiszemizmusról és a zsidó problémáról

„Egyedül a cionizmus alkalmas a zsidókérdés megoldására“. Oroszországot nem zsidók irányítják

Zágráb, június 23. Radics István, a híres horvát parasztvezér és a jugoszláv kormány egykori köznevelődésügyi minisztere beszélgetést folytatott a „Wiener Morgenzeitung“ munkatársával a zsidókérdésről és egyéb fontos politikai problémáról.

Radics azzal a kijelentéssel vezette be nyilatkozatát, hogy soha antiszemita nem volt és a zsidóüldözést, mint föltötte kulturelles jelenléte a leghatározottabban elítéli.

Nem vagyok antiszemita

— Ha némely ténykedésben antiszemizmus látszik — folytatta — akkor ezt annak a magatartásnak kell tulajdonítani, amit politikában tanúsítok az intellektuelekkel és pedig a saját népem, a horvátok intellektueljeivel szemben is. Csak a városokban engedhetjük meg, hogy intelligens emberek legyenek pártvezetőink vezetői, a falvakban ezeket a helyeket kizárólag a parasztok számára tartjuk fenn, mert politikánk tendenciája a parasztállam fölépítése.

A cionizmusról, amelyet Herzl föllépése óta figyelemmel kísér, Radicsnak az a véleménye, hogy a legszebb és legmagasztosabb mozgalmak egyike. Amit Tolsztoj csinált, hogy félrevonult a faluba és itt egyszerű parasztként élte le életét, inkább csak egyéni dolog volt: példaadás. Azonban az a tény, hogy egy nép, amelyet kényszerítő körülmények a földtől és termelő munkától évszázadokon át eltérítettek, most annyi morális erőt halmaz föl magában, hogy megtalálja a természettel való legszorosabb kapcsolatokat, ez már egy olyan fönséges, nagy élmény, hogy ahhoz nemcsak egyedül a zsidóknak van közüik.

— Nekem erős a meggyőződés, hogy egyedül a cionizmus alkalmas a zsidókérdés megoldására.

Oroszország irányításától távol állanak a zsidók

Ezután Oroszországról beszélt és kijelentette, hogy csak tudatlanok állíthatják, hogy a kommunizmus „zsidó találmány“ és hogy Szov-

Kéjutazások a Stella d'Italia salongőzhajóval

Legközelebbi indulások:

10. Utazás Északafrika, Görögország és Dalmáciába július 21-től augusztus 6-ig. Utiköltség 24 angol fonttól fölfelé.
11. Utazás: Görögország, Rhodus, Kréta és Malta — augusztus 8-tól 23-ig. Utiköltség: 22 1/2 angol fonttól fölfelé.
12. Utazás: Keletre. Dalmácián át Görögország és Törökországba és vissza Velencén át. augusztus 25-től szept. 12-ig. Utiköltség 27 angol fonttól fölfelé.

Ezen, valamint az ezutáni utazásokról szóló kimerítő prospektus és utleírás ingyen kapható: **COSULICH LINE**
Bucuresti, Calea Grivitei 181.

jetoroszországban a zsidók uralkodnak. Elmondotta, hogy hosszú ideig tartózkodott Oroszországban és tapasztalatból tudja, hogy a zsidók ott sem a vezetésben, sem Oroszország külpolitikájában, sem a bolsevizmus irányításában döntő befolyás fölött nem rendelkeznek. A diplomáciában egyáltalában nincsenek most képviselve.

— Véleményem szerint Oroszországban már nincs is kommunizmus, hanem államiség uralkodik. Ha az ember nincs is megelégedve az orosz viszonyokkal, azért több vívmányt mégis el kell ismerni. Így a tényt, hogy a kormány nagy összegekért ekéket és mezőgazdasági gépeket vásárol a parasztnak, hogy elektromossági műveket épített és hogy a konszolidációt nagy arányokban segíti elő.

Az oroszországi despotizmusról Radics így nyilatkozott:

— Oroszországban a cári erőszakra a bolsevik erőszaknak kellett következnie, ez a dolgok történeti fejlődésének törvényeiben rejlik. De e jelenség körül bűnbakot keresni és azt mondani: a zsidók az okai ennek a fordított erőszaknak, én ezt felelőtlen korlátlanágnak tartom, olyan ostobaságnak, amire nem talál az ember mentséget.

Olaszország és Jugoszlávia

Az újságíró Jugoszlávia külpolitikájára térítette ezután a beszélgetést. Radics annak a véleményének adott kifejezést, hogy Jugoszláviának rövidesen kapcsolatokat kell szereznie Oroszországhoz. Az Itáliával való korrekt szomszéd viszony föltétele, hogy Olaszország mondjon le arról az áldatlan balkáni politikáról, amit a régi Ausztria folytatott. Amíg Olaszország a Balkánon van, addig Jugoszlávia nem állhat vele szóba. Itália pedig ma a Balkánon van, mert a tiránai paktum nem jelent protektorátust Albánia fölött, hanem azt, hogy Albániát olaszá akarják tenni.

— A mi gyöngeségünk, — mondotta — hogy politikánk nem adja az összes délszlávok egységének kifogástalan képét. Voltak pillanatok, amikor úgy látszott, hogy a szerbek és horvátok között polgárháborúra kerül a sor. Ez a helyzet persze megváltozott. Ma a szerbhorvát kérdés már nem nemzetközi, még csak nem is belpolitikai probléma, hanem szociális kérdés, amelynek veleje: vajjon hagyjuk-e néhány városi család kezében a hatalmat, vagy követeljük tőlük a parasztság és ama osztályok számára, amelyek a parasztsággal szociális és kulturális szempontból egybe vannak kapcsolva.

A kisebbségi probléma

A kisebbségi problémáról Radics röviden ezekben szögezte le álláspontját:

— Ami a nemzetiségi kisebbségek problémáját illeti, az a véleményem, hogy mindent meg kell adni nekik, amit mi követelnénk, ha a sors bennünket az ő helyükbe helyezett volna.

Végül a Népszövetségről nyilatkozott, amit alkalmas eszköznnek tart új háborúk megelőzésére. Követeli azonban Amerika és Oroszország belépését.

Ki a bűnös abban, hogy ön nem tart lépést a kultura haladásával? Csak ön! Mentsége, hogy nincs biztos tájékoztatás. Az Ex Libris négy nyelvű könyvismertető folyóiratra nyugodtan rábízhatja magát. Kérjen azonnal 20 leért egy próbaszámot Lepage-tól, Cluj. Évi előfizetés 120 lei. Még ma írjon.

— Hubay Jenő új operát irt. Budapestről jelentik: Hubay Jenő most készült el új operájának, a „Milói Vénusz“-nak hangszerelésével. Az új opera a jövő szezonban kerül színre a budapesti operaházban.

Olcsó könyvhét

A legjobb magyar, német, francia könyvek félárny. Kezdődik Unió-utca 16 sz. alatt f. hó 27-én. Egyetlen hét!

nyeny és

sán (Büdösnyai vonal)

n. Kényelmes és keresztény enőhely, feny-Naponta területfelügyelet.

ember 15-ig

nyes árak. Előfordíggazga-Mare

m illeszthetők a

yreáll

iv intervenciója on bocsátják a intézett jegy-tetést.

svár

dó bizottság

nál is inkább meg egy másik esettség útjára való

edéssel fogadják a felfüggesztette a

áza erkélyére ki dr. Ghilezan, az

t szót es egy deklarációját fejezi ki

at téves értelmezésében rossz

elmozdították he- tézkedésében rossz

elmozdították he- tézkedésében rossz

elmozdították he- tézkedésében rossz

elmozdították he- tézkedésében rossz

elmozdították he- tézkedésében rossz

elmozdították he- tézkedésében rossz

elmozdították he- tézkedésében rossz

elmozdították he- tézkedésében rossz

elmozdították he- tézkedésében rossz

elmozdították he- tézkedésében rossz

elmozdították he- tézkedésében rossz

elmozdították he- tézkedésében rossz

elmozdították he- tézkedésében rossz

elmozdították he- tézkedésében rossz

elmozdították he- tézkedésében rossz

HIREK

Az Uj Kelet az egyetemes erdélyi és bánsgyi zsidóság napilapja.
Szerkesztők: Giszkalay János és dr. Marton Ernő.
Felelős szerkesztő: Marton Ernő.
Az Uj Kelet cikkeinek utánnomását csak a forrás megjelölésével engedjük meg.

A mai naptár

Péntek
 5687. Szíván 24.
 1927. június 24.

„Árvák szombatja“

Évről-évre megismétlődő jelenség, hogy a társadalom legelhagyottabb, legszegényebb és legtöbb szájalmat igénylő rétege, a zsidó árvák legalább egy napra, — egy szombatra — a maguk részére foglalnak le minden zsidó lélekben szunnyadó nemes érzéket és ebből fakadó áldozatkész elhatározásokat.

Az Erdélyi Zsidó Árvagondozó kolozsvári vezetősége a holnapi szombatot választotta ki arra, hogy e nap, mint „Az árvák szombatja“ szent szombattá avattassék. A holnapi szombat tehát az árváké és az Árvagondozó vezetősége fáradságot nem kímélő munkával gondoskodott arról, hogy e szombat napon Kolozsvár minden templomában, minden legkisebb imaházban is minden zsidó az árvákra gondolva mondassa el imáját és árvák javára róhassa le áldozatkész adóját, tóraadomány formájában.

Minden zsidó templom és legkisebb imaház padján és falain ott van már az Árvagondozó figyelmeztető felhívása, hogy „a mai szombaton minden tóraadomány a legyengült és beteges árvagyermek nyári üdülését segíti elő. Adakozzatok ma minél többet, hogy minél több árva gyereket vihesünk ki tihucái nyaraló-telepünkre legyengült szervezetük megerősítése végett.“

Az egyre rosszabbodó gazdasági helyzet, egyre nagyobb terhet ró az árvák érdekeit képviselő Zsidó Árvagondozóra. Mert hiszen a fokozódó társadalmi nyomort százszorozva éri a szerencsétlen, kenyértelen, kenyérkereső apa nélkül maradt zsidó árva gyerekek, kik ez évben nagyobb számban és nagyobb mértékben rongyolódtak le, gyengültek el mint más évben. Kétségtelen, hogy egy jól megszervezett és célszerűen levezetett nyaraltatás minden bajukat gyógyítani, vagy legalább is lényegesen enyhíteni fogja. Ámde a vállalkozás oly nagy összegbe kerül, melyet a Zsidó Árvagondozó — melynek tagjai sorából sajnos még mindig sok gondtalanul élő zsidó család neve hiányzik — egymagában nem tud előteremteni.

Holnap tehát Kolozsvár minden templomában, minden imaházában az árvákért imádkoznak és az árvák nyaraltatásának előmozdítására adakoznak a tórához felhívott összes zsidók.

— **A királyi pár Színájában.** Bukarestből jelentik: Ferdinand király, Mária királyné és Ileana hercegnő ma különvonaton Színájába utaztak. A pályaudvaron Bratianu Jonel miniszterelnök, Anghelescu hadügyminiszter és az udvar katonai méltóságai jelentek meg a királyi tiszteletére. A királyi család kíséretében van Perieteanu vasútiügyi államtitkár és Voinescu szigurancavezérigazgató.

— **Briand üdül.** Párisból jelentik: Briand külügyminiszter néhány napra üdülésre cochereli villájába utazik.

— **Zsemberi Elvira növendékeinek hangversenye.** A kiváló zongoraművész nő növendékeinek évről-évre hangversenye tegnap este zajlott le a kolozsvári római katolikus gimnázium disztermében. Az eredmény, amelyet növendékei felmutattak, kétségtelenül fölülte állanak az átlagnak és egy lelkiismeretes, képzett pedagógus munkáját dicsérik. A növendékek szintén tehetségesek. Különösen kiváló játékot produkáltak Török Manci, Mayer Piroska, Lázár Inénke és Weisz Ilus. A többiek is mind képességeik legjavát adták, így Bodea Mária, Goppolt Rózsai, Mezey Cica, Frenkel Kató, László Margit, Pál Ilus, László Gabi, Mayer Piroska, Bodrogi Margit, Gogomán Mária.

— **Elfogtak egy veszedelmes szélhámot, aki a Népszövetség autóján utazott.** Zürichből jelentik: Davos és Klosters között az országút mentén a svájci határőrség egy elegáns autóból leszállította a még elegánsabb utast, egy veszedelmes szélhámot. A gépkocsit a genfi Népszövetség hivatalos autója és számjelzése mellett ott volt a tábla: Service Diplomatique. A kalandor, egy Herzog Péter nevű osztrák származású huszonhat éves ember, Davosban és más svájci üdülőhelyeken a legelőkelőbb szállodákban hamisított csekkkel fizetett, több embert megkárosított ugyanilyen módon s mikor a csekk értéktelensége kiderült, már kerekét odtott. A rendőrség megállapította, hogy a szélhám a Népszövetség diplomáciai autóján menekül, tehát körtáviratot intézett a határállomásokra és így sikerült a kalandort elfogni.

— **Mától kezdve hétköznapokon csak két előadás lesz az Opera mozgóban.** Este fél 6 és fél 9 órákor. Vasárnap pedig három előadás 4, 6 és 9 órákor. Jegyek délelőtt a Romania Artistica színházi ügynökségnél, Főtér 4, délután pedig a pénztárnál kaphatók.

— **Mikor erkölcstelen a művésrajz?** Lipcséből jelentik: A lipcsei birodalmi törvényszék végső fokon érdekes döntést hozott a „Simplicisimus“ egy pörében. Az első fórumon a törvényszék elkoboztatta a „Simplicisimus“ egy számát, amelyben Zille tanár egy rajza volt csupa meztelen nővel. A főtörvényszék feloldotta az elkobozást azzal az indoklással, hogy „a meztelen női alakok magukban véve nem jelentenek erkölcstelen ábrázolást, egy meztelen nő vagy meztelen férfi teste magában véve, ha művészi a rajz, nem erkölcstelen, csak akkor válik erkölcstelenné, ha nemi vonatkozásban jut kapcsolatba.“

Lábizzadás és a nagy hőségtől származó lábfej és kellemetlen érzés ellen **Pedisan** láb- és kezeművel való mosással segít.

— **Háromszáz francia kommunista tartalékos nem engedelmessé vált a behívási parancsnak.** Párisból jelentik: Painlevé hadügyminiszter kijelentette, hogy a tartalékosok behívásánál 20.000 behívott közül összesen 300 nem engedelmessé vált a behívásnak és hallgatott a kommunista propagandájára. A legfőbb hadtestparancsnokság tudni fogja mit tegyen és számíthat a kormány teljes támogatására.

— **Álhírek Gorkij fiának kivégzéséről.** Rómából jelentik: Néhány olasz lap azt a párisi hírt közölte, hogy Gorkij fia Oroszországban áldozatul esett a bolsevista terrornak. A nápolyi „Mezzogiorno“ munkatársa felkereste Gorkijt, aki Sorrentóban él teljes visszavonultságban. Gorkij kijelentette, hogy a hír valótlan, mert egyetlen fia Maxim, jelenleg szintén Sorrentóban tartózkodik. Hozzátette, hogy nevelt fia, Zinovij Pieskov, aki ezredes a francia hadseregben, Párisban él és három hónappal ezelőtt látogatást tett nála Nápolyban.

— **Eckener kapitány elismeri az amerikai pilóták teljesítményét, de szerinte jövője mégis a léghajónak van.** Friedrichshafenből jelentik: Eckener kapitány nyilatkozott Lindberg és Chamberlin teljesítményeiről. Az amerikai repülők teljesítményeit sportszempontból nagyra becsüli, de kereskedelmi és aviatikai jelentősége szerinte mégis a léghajónak van, melynek nagyobb a teherbíró képessége és áru, valamint utasszállító képessége. Eckener léghajóval legközelebb többször megteszi a Németország és Amerika közötti utat, majd világtörő utra megy.

— **Romantikus kalandok.** Mindenki észrevehette, hogy a közönségnek úgy színházban, mint moziban a nagyon eleven drámai akció vagy a sok humor tetszik. A fekete sas, az Opera új filmje rendkívül érdekfeszítő és meg fogja hódítani egész Kolozsvárt, mert Katalin cárnő szerelmét mutatja be egy fiatal gárdatiszt iránt, aki egy csodás leányt szeret, nem is sejtve, hogy a leány apja tette tönkre az ő édesapját s ezért meg akarja ölni. A szerelem és bosszúvágy közötti harcok ezt a drámaiságot mutatják be Rudolf Valentino és Bánky Vilma.

— **Kirabolták egy angol munkáspárti képviselő villáját.** Londonból jelentik: Ismeretlen tettesek Day munkáspárti képviselő villájába behatoltak, annak ellenére, hogy tizenkét cseléd és négy kutya őrizte a villát. A betörők hétezer fontnyi értéket vittek el.

— **A Palesztinahivatal hivatalos közleményei.** Konstanzából legközelebb a Fabre Line francia hajóstársaság „Asia“ nevű hajója indul Palesztinába. A hajó pontos indulása július 3. — Az S. M. R. román hajóstársaság „Durostor“ nevű hajója július 7-én indul.

— **Próbarepülés egy betegszállító repülőgéppel.** Rómából jelentik: Az utóbbi napokban több próbarepülést végeztek egy betegszállító repülőgéppel, mely acélból és alumíniumból készült. A repülőgépben hat sebesült szállítására készült fülke van, azonkívül műtőterem, melyben repülés közben lehet műtétet végezni.

3 pesti kottasláger:

1. Hallod-e? Tango. 2. Olga, édes Olga Charleston. 3. Mért kerülsz el engem? Tango. Ezek most legnépszerűbbek. Darabja 48 lei. Kapható MORAVETZ-nél és minden könyvkereskedésben. 2

Ne szalassza el szerencsését!

A csl. oszt. sorsjáték lényegesen meg lett javítva az új játékhoz, melynek húzása már f. é. július hó 20-án kezdődik. Kéreljen azonnal, tekintettel a készlet csekély voltára, sorsjegyet a szerencséről mindenütt közismert

UNGÁR BANKHÁZTÓL
Kosice (Kassa) Malom-u. 20., ahol a legutóbbi húzáson többek között **200.000, 60.000, több 50.000** stb. stb. nagy nyeremények lettek megnyerve. A sorsjegyek árai: $\frac{1}{4}$ 80, $\frac{1}{2}$ 40, $\frac{1}{4}$ 20 és $\frac{1}{8}$ 10 k. Nevezett cég szívesen szolgál prospektussal és felvilágosítással.

Pianinók Hoffmann, Lauberg és Gloss, Lunner stb. stb. gyártmányok.

Zongorák

Bösendorfer, Wirth, Hoffmann, Produktiv, Genossenschaft, Lunner stb. előnyös kötés folytán, igen olcsó árban kerülnek eladásra

részletre is.

Intézeteknek, tanároknak árkedvezmény.

Rosenberg,
 zongorarakta, Cluj, C. Victoriei 5.

„Brennabor“
 gyermek kocsis

volt és marad a legjobb.

Kizárólag kapható

Herkules Áruház
 Cluj, Cal. Reg. Ferdinand 12.

Árjegyzék díjtalan. — Vizonteladónak nagy árkedvezmény

K
A pé
lelet

Kik nevez

(Bucure)

tudósítójátó deletet kü pénzügyiga galmi és fé tatást szolg latok csnek kinek kell rendelet sze azokat az ü amelyek va tanak, vagy ket, mint gyarak stb.

Minden forgalmi és cikkek, am rolva, ezek és luxusadó nyok esnek lábán felsor földről beh az importó be azokat.

A csak tudvalevőle keik előáll fizetve lett nyitl üzletl produktum Altalában ttebb is eml elő cikkeike után már fi

Tovább ügyminisztről jelentik: zérfelügyelőt tette állásáb

A cuko vithatnak tik: A vast hogy a cuk a forgalombt kocsikat a és a megjav felhasználjal

Egyesült felzalogba

Devizáb

Zürich ...
 Newyork ...
 London ...
 Páris ...
 Milano ...
 Prága ...
 Budapest ...
 Belgrád ...
 Bukarest ...
 Varsó ...
 Bécs ...
 Berlin ...

Száz lej

borot

„UNIC

Közgazdaság

A pénzügyminisztérium felvilágosító rendeletet küldött szét a luxus- és forgalmi adó kérdésében

Kik nevezhetők termelőknek. A likörgyárak nem fizetnek forgalmi és luxusadót

(Bucuresti-Bukarest, június 23. Az Uj Kelet tudósítójától.) A pénzügyminisztérium ma rendeletet küldött szét az ország valamennyi pénzügyigazgatóságához, amelyben az új forgalmi és fényüzési adóval kapcsolatban utmutatást szolgál arra, hogy milyen üzemek vállalatok esnek a termelők fogalma alá, vagyis kinek kell forgalmi és luxusadót lerónni. A rendelet szerint, termelőknek kell minősíteni azokat az üzemtulajdonosokat és vállalatokat, amelyek valamilyen elsőrangú anyagot gyártanak, vagy fegyvertármányokból készítik cikkeiket, mint például a kalapgyárak, esernyőgyárak stb.

Mindenfajta készítmény tehát, a termelőnél forgalmi és luxusadó alá esik, kivéve azok a cikkek, amelyek a c) tabellában vannak felsorolva, ezek ugyanis ki vannak vonva a forgalmi és luxusadó alól. Nemesak a belföldi gyártmányok esnek ezen adónem alá, hanem a c) tabellában felsorolt cikkek kivül az országba külföldről behozott áruk is, akár magános személy az importőr, akár pedig maga az állam hozza be azokat.

A csokoládé és bombonyárak, amelyek tudvalevőleg olyan cukrot is használnak termékeik előállításához, amely után egyszer már fizetve lett adó, tekintet nélkül arra, hogy nyílt üzletben, vagy saját raktárakban árulják produktumaikat, luxusadót kötelesek fizetni. Altalában azok az üzemek, amelyek mint fentebb is említettük, fegyvertármányokból készítik elő cikkeiket, vagy olyan anyagokból, amelyek után már fizetve lett az adó, kötelesek lerónni

forgalmi és fényüzési adót.

A gépek és azok alkatrészei, tekintet nélkül arra, hogy milyen célt szolgálnak, forgalmi adó alá esnek, kivéve, ha a c) tabellában nem foglaltatnak benne. Ugyancsak ezen adónem alá esnek azok az importált anyagok is, amelyekről a bányaiipar pártolásától szóló törvény 269. szakasza tesz említést, miután ez a törvényes kedvezmény csak a vámokra vonatkozik.

A konzervgyárak kérelmét, hogy mentesítsék őket a forgalmi adó alól, nem teljesítette a minisztérium és a megállapított középérték alapján tartoznak az adót lerónni.

A likör, rum és konyakgyártással foglalkozó vállalatok nem fizetnek forgalmi és luxusadót, minthogy ezen italok előállításához legnagyobb részben olyan szeszt használnak, amely után már a szeszgyárak lerótták a 20 százalékos ad valorem adót.

A pénzügyminisztérium kimondotta, hogy sem a nyomdák, sem a pékek nem fizetnek forgalmi és luxusadót.

A kisiparosok közül nem fizetnek forgalmi és luxusadót azok, akik javítással foglalkoznak, tehát nem termelők, mint például a szabók, órásk, cipészek stb. Cinkografusok és azok a kisiparosok, akik fémekből különböző cikkeket készítenek 2 százalékos adót kötelesek fizetni.

A pénzügyminisztérium nem teljesítette a tükörgyárak és üvegciszolók kérését a forgalmi adó elengedésére, miután ezek termelőknek lettek minősítve. Ezek a termelők az adót — minthogy számukra középértéket megállapítani nem lehetett — az eladási árak után fizetik.

Továbbra is Simionescu maradt a pénzügyminisztérium vezérfelügyelője. Bukarestből jelentik: Simionescu pénzügyminisztériumi vezérfelügyelőt az új Bratianu-kormány is megerősítette állásában.

A cukorgyárak saját műhelyeikben javíthatnak vasuti kocsikat. Bukarestből jelentik: A vasutügyi vezérigazgatóság kimondotta, hogy a cukorgyárak kérésére megengedi, hogy a forgalomból kivont, megrongált vasuti teherkocsikat a gyárak saját üzemükben javíthassák és a megjavított kocsikat cukorrépa szállítására felhasználják. Ilyenformán rövidesen négyezer

vasgon kerül kijavításra és a cukorkampány lebonyolítása után a forgalomnak átadva.

Uj pénzek Olaszországban. Rómából jelentik: Az olasz minisztertanács elrendelte, hogy szeptember 30-ig bezárólag vonják ki a forgalomból a régi típusu 1, 2 és 5 lírás érepenzereket. Egyben elhatározta új 20 lírás ezüst pénzegységek bevezetését.

A faipari termelők kvótán felül is kaphatnak vasuti kocsikat. Bukarestből jelentik: A CFR közlekedésügyi bizottsága rendeletet adott ki, hogy azok a fások, akik a részükre megállapított kvótán felül igényelnek vasuti

Tőzsde

A piac üzletlenn és lanyha, inkább kínálattal.

Devizák	Kolozsvar	Zürich		Páris	Bukarest	Budapest	Bécs	Prága	New York
		nyitás	zárlat						
Zürich	3255-3265	—	—	491 ¹ / ₂	3255	11046	13680	65037	1924 ¹ / ₂
New York	168-160 ¹ / ₂	51962	51937	2554	169	57370	71060	3376 ¹ / ₂	—
London	823-825	2523	252330	12402	820	2785 ³ / ₄	3450	16391	48556
Páris	660-665	2035	2034 ¹ / ₂	—	663	2247 ¹ / ₂	2782 ¹ / ₂	13230	391 ¹ / ₂
Milano	957-962	2945	2965	145 ¹ / ₂	963	3287 ¹ / ₂	4070	193	571
Prága	500-502	1540	1539	—	501	1699	2104 ³ / ₄	—	296 ¹ / ₄
Budapest	2955-2965	9062	9060	—	2950	—	12379	58888	—
Belgrád	—	913	91350	—	305	1009	1249 ³ / ₄	5939	176
Bukarest	—	310 ¹ / ₂	310 ¹ / ₂	1520	—	342	426 ³ / ₄	2020	59 ¹ / ₂
Varsó	—	58	5800	—	1800	6415	7935	377 ¹ / ₈	—
Bécs	2385-2395	7316	7310	—	2380	8072 ¹ / ₂	—	47537	—
Berlin	4000-4010	12313	12310	—	4015	13597	16832	800	—

Száz lej árfolyama: Zürich (utó) 310¹/₂, Páris 1520, Budapest 342, Bécs 4267⁵/₈, Prága 2020.

borotva
borotvaszappan
borotvafelő szij
borotvaecset
„UNICUM“ Kun, Cluj,

UNICUM

önborotváló készülék
önborotváló pengék
acélárak
felülmulhatatlanok
Calea Victoriei 2. szám

kocsikat, engedélyeztessenek, még pedig abból a feleslegből, amely fenmarad abból, hogy egyes favállalatok viszont nem veszik igénybe a számukra megállapított kocsikvótát.

SZINHÁZ - MŰVÉSZET

Az Opera mozgó második premierje. Ma van az Opera mozgó második premierje. A fekete sas, Puskin híres regénye után készült és Katalin cárnő szerelmét meséli el, aki elbűvöl egy fiatal gárdatisztet, de csak kis időre, mert a tiszt megszökik, hogy megboszulja apjának megrontóját. — Ámde rájön, hogy akin boszút kellene állania, az szerelmesének, egy bűbajos leánynak édesapja. — Banditává lesz, elfogják, halálra ítélik. Ezt az izgalmas kalandot dolgozza fel a hatalmas film, amelyet egy kétfelvonásos ragyogó Malec-komédia követ. Vasárnapig napi két előadás lesz az Opera-moziban, félhat és félkilenc órákor, vasárnap pedig három előadás, négy, hat és kilenc órákor.

קאנקורו

דיא ארטא. אור. געמינדע סעקעליהוד זוכט איינען שוחט ובודק מומחה דער איין גוטער בעל תפילה איזט. דיא פאסטען איזט זאפארט צו בעזעטען. געהאלט לויט איבעראיני-קאממען. בעזערבער אונטער 40 יאהרען וואללען איהרע אפגעטע זאממט קבלות מיט אננאכע איהרעם פאמירענישטאדעם דער געמינדע אייני-זענען. ריינעשפענען ווערען נור דען בערענען פערניטעט.

סעקעליהוד אס 21-טען יוני 1927.
Miklós Keim, Székelyhid.

Szenzációs könyvujdság!

H. G. WELLS

A művészetek fejlődése a legrégibb időkől a mai napig

Ára félbörkötésben 640 lei.

Kapható az Uj Kelet könyvosztályában

Alapított 1874.

Reich B. Károly Fiai

Kötél- és kendergyárosok

Üzlet és iroda: BULV. REG. MARIA 15.

Telefon 6-49. ARAD Telefon 6-49.

Tilott és gerebenezett kenderek

Gazdasági kötélárak

Géphajtó kötelek

Malomhevederek

Zsinegek, zsákok, vízmentes ponyvák stb.

Gyermekének

könyvet vegyen vizsga-
ajándécul. 10 zsidótár-
gyu könyvet 120 lejért.

Dániel könyve magyar fordításban. — Kiss József regénye: Jokli. — Zengő hárfá, (verses könyv). — Sokolov: Uj zsidó. — Panet: Utazásom a Szentföldön. — Marton: A zsidó nemzet Erdélyben. — Kabbalisták és csodatevők. — Gorelik: Cion és gólsz. — Palesztinai utmutató. — Tóra és cionizmus.

Leszállított áron kaphatja a következőket:

Heine: Bacharachi rabbi (75 lei helyett) 55
Fürth M.: Gyuri gróf (mesék és elbeszélések zsidó gyermekek részére) (75 helyett) 55
Silbermann: Egy zsidó gyermek története (80 lej helyett)..... 50

Az olcsó könyvesport és a három leszállított áru könyv együttes ára 260 lej és portóköltség.

Megrendelhető: Uj Kelet könyvosztályában

APRÓHIRDETESEK

Egyszeri közlésnél egy szó 5 lej, vastagabb betűvel 10 lej. Legkisebb apróhirdetés 50 lej. Álláskeresőknek 30% kedvezmény. Apróhirdetések díja előre fizetendő. Jelírást levet csak úgy továbbítunk ha portóbélyeg mellékelve van. **Eljegyzési hírek díja 250 lej, előfizetőknek 150 lej.**

Papirzacskók

legolcsóbban kaphatók Nádlernél, Calea Dorobantilor 16. Ugyanott egy ügynök és 2 munkáslány felvetetik.

Üzletfelosztás miatt egy jókarban levő négyüléses autó igen jutányosan eladó. Értekezhetni dr. Sebestyén és dr. Fischer ügyvédek irodájában, Piata Unirii 20. sz. alatt.

Furuncu'ol

a legjobb szer mindennemű kelés ellen. Kapható minden gyógyszerárban és drogueriában

Barzel

fierarie vasüzlet

Cluj-Kolozsvár P. M. Viteaz 13.

Telefon 10-43

Tihucán, 900 méter magas klimatikus üdülőhelyen, július 15-iki kezdettel 12 szoba ágynemű nélkül kiadó. Egy szoba napi ára 20-50 lej. Olesó כשר koszt. Vasut kétszer naponta. Gyengékedőknek ultraviolet sugár kura. — Jelentkezés július 5-ig — Herstig, Borgóprund.

Román, angol, francia, német, magyar fordítások. Levelek (cégeknek hónapra), kérvények, periratok, tudományos, műszaki, közgazdasági, irodalmi cikkek stb. Másolások, sokszorosítások. **Dr. Mandel**, Strada Ratiu (v. Kötö-u.) 3. Telefon 831.

Kizárólag belvárosban, különbejáratú butorozott

szobát keres

lehetőleg fürdőszoba használattal július 1-r. „Megbízható lakó” jelígre a kiadóba. Telefon 977.

Van-e Önnek hegedűje vagy zongorája?

Játsza el: Was macht der Maier am Himalaja? Ez aztán az igazi shimmy sláger. MORAVÉTZ kiadás. — 36 lejtért mindenütt kapható

Nemcsak a kereskedőknek, hanem az

iparosoknak gyárosoknak is fontos a

Vámtarifa

ismerete, mert ennek alapján kell kiállítani a luxus- és forgalmi-adó bevallási nyilatkozatokat.

A Dr. Bereczky-féle

Vámtarifa

pontosan és áttekinthetően közli az erre vonatkozó törvényt,

ára 350 lei

Kapható Clujon az Uj Kelet könyvostályában. — Máramarosszigeten: Fried Miksa, Str. Sincai No 36. — Oradea-maren Blum Zsigmond, Str. Vlaicu 51.

Kolozsvári Takarékpénztár és Hitelbank Rt.

Cluj, Piata Unirii 7. szám. — Fiókjai: Dés, Dicsőszentmárton, Gyulafehérvár és Marosvásárhelyen. Saját tőkéi 77 millió lej. — Affiliált intézetei: Tordaanyos-Vármegyei Takarékpénztár r.-t. Tordán, Alsófehérvármegyei Gazdasági Bank és Takarékpénztár r.-t. Nagyenyed, Udvarhelymegyei Takarékpénztár r.-t. Székelyudvarhelyen és Sz.-Kereszturon, Szászrégenvidéki Takaré- és Hitel r.-t. Szászrégenben és népbank r.-t. B.-hunyanon. Minden bankügyletet legelőnyösebben végez. Engedélyezett devizahely. Aruraktárai a vasut mellett.

Előnyös fizetési feltételek mellett vásárolhat

WEISS ELEK

áruházában, Cluj, Deak Ferenc-u. 14.

Nagy választék női és férfi szövetekben, selymekben, vásznakban és szőnyegekben. — Olcsó szabott árak. — Előnyös fizetési feltételek

Szováta fürdőn a mult évben megnyilt s kitűnően bevált כשר ארטה uri panzio a villa SPERANZA-ban lényeges átalakításokkal, ezidén már **junius havában megnyillik.**

Elismerten elsőrangú konyha, csukott veranda. Bejáró vendégeknek külön étterem. Felvilágosítással és kívánatra prospektussal szolgál, előjegyzést elfogad **dr. Krausz Józsefné**, fürabbiné, Dicsőszentmárton (Dicsőszentmárton)

Tennis-nadrág 500 L. Vászón-öltönyök Lüster-saccók

NEUMANN M. Cluj férfi- és fiu-ruha áruháza, Piata Unirii 14.

Hölgyeim! Előrehaladt idény miatt minden elfogadható áron árusít az Ideal kalapszalonn

a legújabb filz kalapok óriási választékban és átmeneti Cluj, Regele Ferd. 8.

10 válogatott könyv

Gyönyörű regények, szindarabok, értékes tanulmányok, Palesztina, Egyiptom részletes leírása az

Uj Kelet könyvsorozatában:

Az olcsó könyvesportba tartoznak:

- Szabó Imre: Zsidó Almanachja (1927)
- Ignotus: Olvasásközben, tanulmányok
- Dosztojevszkij: A főinquisitor, regény
- Kassák Lajos: Misilló királysága, regény
- Wilde Oszkár: Az emberi lélek a szocializmusban
- Blicher Clausen: Heine Inga, regény
- Tábori Róbert: A negyvenéves férfi, regény
- Schopenhauer: A szerelem metafizikája
- Zoltán Sándor: Örvény, dráma
- Ben Ami: Palesztina—Egyiptom utmutató.

A szenzációs könyvsorozat a — portóköltésén kívül — százhusz lej. Megrendelhető levelezőlap útján az Uj Kelet könyvostályában (Cluj, Strada Baron L. Lop 10.) Kolozsvári olvasóink az Uj Kelet kiadóhivatalában vehetik meg a sorozatot, levél, vagy telefon-rendelésre házhöz küldjük.

UJ KELET KÖNYVOSTÁLYA

Cluj, Str. Baron L. Pop 10

Könyvek,

amiket mindenkinek olvasni kell:

- Hatvany Lajos: Urak és Emberek I-II. 510
- Maxim Gorkij: Az Artomonovok..... 280
- Kosztolányi Dezső: Édes Anna 250
- St. Zweig: Ámok 250
- Zsolt Béla: Házassággal végződik 320
- Nagy Endre: Lukits Milos kalandjai 160

דורך אנפראגען פער אנלאסטם ווירד בעקאנט געמאכט דאסס אין בורשעק נונמעהר געארדט געטע פערהאלטנסס זינד אונד דען קורארט אויך וראים בערוהיגט אויפוען קאננען סאסרענען ב"א סיון תרפ"ז לפיק.

ישראל פריינד רב דפה והגלילות יצ"ו

Özkeresztösés, k hivatal és nyo Cluj-Kolozsvár, Str. L. Pop (Brassai-ut

Telefon: Szerk. és kiadóh 9-77

Es. N. Sz. — — Egyes szám ára udvaron és vidék Bukarestben is

1927 június 25

Napir

Tegnapelőtt numerusz klauz pedig szinte se azoknak, akik ellenforradalmi s

Ma pedig patriarchalis koru magyar feisóház törlése érdekébe főpap fog felszól után azok, akik elhallgattatni se sem a viszonyok A numerusz kla nemcsak Magyar sitették, hanem ményesíteni akan éjji rém, nyugt törvénybe iktato mint pozitív lá kornak, amely a akarja meggyógy

A komoly vi szemek rendszeri csak meg és a fe ből egy nemlétez ják meg. Egy ily nozisaként szület is, amely hogy jele annak, hogy az emberiség test gyógyítására ösz latánok.

A betegség e az, hogy a világh süllyedt Európa államaiban egy f zódott fel, ame tudását és jogosu ben és legfelelő igyekezett feltün ságnak is egyik kenyértelen és l produktív pályák körülmények ha kezdte ennek a realizálását, de tudja és nem t véghezvinni, ami

Mindezen tén merusz klauzus akár pedig mind szörnyü igazságt csomából való sz társadalomnak ni öszinte vágyból dásban részesedni ménye talán csak — de még aktio zetiségek szerint vállalna minden szemben, hogy az existenciához ju ket. Miután azo nem tudja és ne lateiner ember a kénytelen exiszte rusz klauzus eg szellemi érdeklöd amelyet lelkiisme sohasem akceptál

Eme abszolút jegyében tartják lankadó hitü és klauzus kérdése is nagyban hoz klauzuszal nem